

Vaikuttavan ilmastoviestinnän opas

- Ilmastokestävä Pohjois-Karjala 2030 -hanke

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Euroopan unionin
osarahoittama

Sisällysluettelo

1. ILMASTOVIESTINNÄN OPAS
2. MIKSI KUNTA ILMASTOVIESTII?
3. ILMASTOVIESTINNÄN ASKELMERKIT
4. TUNNISTA TOIMIALASI KESKEISIMMÄT ILMASTOVIESTINNÄN SISÄLLÖT
5. POLKU ILMASTOSUUNNITELMAN TOIMENPITEESTÄ VIESTIMISEEN
6. ILMASTOVIESTINTÄ KÄYTÄNNÖSSÄ
7. YHTEENVETO

Liite 1. Viestinnän vuosikello 2025

Liite 2. Viestinnän suunnittelutaulukko

Liite 3. Vuosittaiset teemapäivät

LÄHTEET

1. ILMASTOVIESTINNÄN OPAS

Ilmastoviestinnällä tarkoitetaan ilmastonmuutokseen ja ilmastotyöhön liittyvää viestintää. **Viestintä kertoo ilmastoteoista, -ratkaisuista ja ilmastonmuutokseen sopeutumisesta. Sen avulla vaikutetaan yksilöiden, yhteisöjen ja yritysten toimintaan ilmastonmuutokseen sopeutuessa.** Kunta on tärkeä ilmastoviestijä, koska kunnan toimet ovat lähellä alueen asukkaita. Kunnan ilmastoviestintä kannustaa alueen asukkaita, yrityksiä ja muita toimijoita omiin ilmastotekoihin näyttäen toiminnallaan esimerkkiä. Kunnan ilmastoviestinnässä ei ole keskeistä käydä läpi ilmastotutkimuksen tuloksia, vaan viestiä paikallisella tasolla ilmastotyön tuloksista ja tulevaisuudesta (Hiilineutraalisuomi.fi, 2021.)

Ilmastoviestinnän opas tarjoaa kunnille työkaluja ilmastoviestinnän toteuttamiseksi. Opas auttaa kunnan henkilöstöä tunnistamaan keskeisempiä ilmastoviestinnän sisältöjä ja toteuttamaan ilmastoviestintää käytännössä. Ilmastoviestinnän opas on rakennettu *Ilmastokestävä Pohjois-Karjala 2030* –hankkeessa, jolle on myönnetty tuki Oikeudenmukaisen siirtymän (JTF) rahastosta. Hankkeen tavoitteena on kehittää kuntien ilmasto-, energia- ja kiertotalousosaamista sekä vakiinnuttaa nämä osaksi kuntien päivittäistä toimintaa. Opas vastaa tähän rakentamalla kuntien ilmastoviestinnästä systemaattisempaa ja vaikuttavampaa.

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

2. MIKSI KUNTA ILMASTOVIESTII?

Ilmastonmuutoksen hillitseminen edellyttää suuren yleisön osallistamista. Jotta saamme aikaan kestäviä muutoksia, tarvitaan kuntalaisia mukaan tekemään kestäviä elämäntapa- ja kulutusvalintoja (Kumpu, 2022, 151.) Kunta on lähellä sen asukkaita ja tuntee asukkaidensa tarpeet. Kunnan ilmastoviestinnän ansiosta kuntalaiset saavat tietoa, miten ilmastonmuutos näkyy heidän kotikunnassaan ja elinympäristössään.

Ilmastonmuutoksen seurausten kuten rankkasateiden, helteiden ja myrskyjen yleistyessä, kuntalaiset haluavat tietää, mitä he voivat tehdä valmistautuakseen ja sopeutuakseen ilmastonmuutoksen seurauksiin. Kunnan ilmastoviestintä voi tarjota ohjeita ja neuvoja, joiden avulla kuntalaiset voivat tehdä ilmastoja tukevia valintoja (Kumpu, 2022, 153.)

Ilmastoviestinnän tavoitteita

Kuntalaisten tietoisuuden lisääminen ilmastomuutoksesta ja sen vaikutuksista

Asukkaiden osallistaminen ja sitouttaminen

Kuntabrändin ja elinkeinoelämän kehittäminen

Kertoa kuntalaisille lyhyen- ja pitkän aikavälin ilmastotavoitteita ja niiden saavuttamisesta.

Liite 1. Vaikuttavan ilmastoviestinnän tavoitteita.
Lähde: Hiilineutraalisuomi.fi, 2020

3. ILMASTOVIESTINNÄN ASKELMERKIT

Kunnan eri toimialoilla on merkittävä rooli ilmastoviestinnän onnistumisen takaamiseksi. Toimialojen asiantuntijat tuntevat oman sektorinsa ilmastotoimet muita paremmin, jotka voivat olla osa kunnan ilmastosuunnitelmaa ja muita ilmastotavoitteita. Sisäisen viestinnän onnistuminen on ratkaisevaa, jotta kunnan ulkoinen viestintä olisi tehokasta ja vaikuttavaa. Hyvin organisoitu sisäinen viestintä tukee ilmastotoimenpiteiden näkyvyyttä ja ymmärrettävyyttä (Suomen Kuntaliitto, 2016, 8.)

Kunnan tulee viestiä avoimesti ilmastosuunnitelman toimenpiteistä, hiilijalanjäljen pienentämisestä ja muista ilmastotavoitteistaan. Ilmastoviestinnän tulee olla selkeää ja helposti ymmärrettävää, jotta kuntalaiset voivat osallistua ja tukea paikallisia ilmastotoimia. Kuntalaisten osallisuutta edistetään viestinnän jatkuvuudella ja vuorovaikutuksella. Kunnan asukkaille on tarjottava mahdollisuus osallistua keskusteluun ja tuntea olevansa osa ratkaisua. Osallisuuden lisääminen edistää kuntalaisten tietoisuutta ilmastomuutoksesta ja sitoutumista yhteisiin ilmastotavoitteisiin (Järvelä & Turunen, 2019).

TOIMIALOJEN MERKITYS ILMASTOVIESTINNÄSSÄ

Lähde: Suomen Kuntaliitto 2016

4 .TUNNISTA TOIMIALASI KESKEISIMMÄT ILMASTOVIESTINNÄN SISÄLLÖT

Vaikuttavan ilmastoviestinnän toteuttamiseksi, kunnassa on tärkeää tunnistaa ilmastoviestinnän paikat. Ilmastoviestinnän paikkojen tunnistamiseen voit saada tukea seuraavista kysymyksistä:

1. Millaisia ilmastotoimenpiteitä toimialalla on tehty?
2. Mikä tehtävässäsi on sellaista, josta jokaisen kuuluu tietää?
3. Mitä konkreettisia esimerkkejä voin antaa siitä, että toimenpiteet ovat edistäneet paikallista ilmastotyötä?
4. Mitä ilmastonmuutokseen liittyviä teemoja kunnassa pidetään tärkeänä?

(Korhonen ym., 2022.)

5.POLKU
ILMASTOSUUNNITELMAN
TOIMENPITEESTÄ
VIESTIMISEEN

ILMASTOSUUNNITELMAN TOIMENPITEESTÄ VIESTIMINEN

Viestinnän suunnittelu

Mikä toimenpiteessä
on sellaista, josta
jokaisen kuuluu tietää?

Tavoitteet

Sijainti

Toimenpiteen toteutus

Tekninen toimi päättää
lisätä sähköautojen
latauspisteitä.

Aikataulu

Vuorovaikutus

Asukkaille tarjotaan
tarvittaessa mahdollisuutta
osallistua keskusteluun

Viestinnän toteutus

Toimenpiteen vastuutaho
viestii toimenpiteistä ja
niiden sisällöstä ulospäin.

TOIMENPIDE

Sähköautojen julkisen
latausasemaverkoston
kehittäminen ja
laajentaminen

6. ILMASTOVIESTINTÄ KÄYTÄNNÖSSÄ

Ilmastoviestintä on tärkeää sulattaa osaksi kunnan normaalia viestintää, jotta ilmastoviestintä olisi mahdollisemman säännöllistä. Ilmastoviestinnässä on syytä pysyttäytyä tutuissa kanavissa, joita ovat esimerkiksi sosiaalinen media, kunnan verkkosivut ja paikallislehdet.

Ilmastoviestinnän kanavaa valittaessa on syytä kiinnittää huomiota viestinnän teemaan ja kohdeyleisöön. Kepeä ilmastoviestintä, kuten teemapäivistä viestiminen, tapahtuu luontevimmin sosiaalisessa mediassa kuten Instagramissa ja Facebookissa. Kunnan päätöksistä on luontevinta viestiä kunnan verkkosivuilla ja paikallislehdessä. Kanavia voi käyttää myös yhtäaikaaisesti, jolloin viestintä tavoittaa todennäköisemmin laajemman yleisön.

Paikallistuntemuksen avulla kunta voi korostaa ilmastotyöstä saatuja sosiaalisia ja taloudellisia hyötyjä. Hyötyjen korostaminen on tunnistettu herättävän yleisön mielenkiintoa (Pulkka, 2021.)

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

31.10.2024

Nurmeksen ilmastosuunnitelma hyväksyttiin

Esimerkki 1. Kunnan päätöksistä viestiminen. Lähde: nurmes.fi

25.08.2024

Ilmastokysely asukkaille - vaikuta Juuan ilmastotyöhön

Esimerkki 2. Kuntalaisten osallistaminen. Lähde: Juuka.fi

Kiteen kaupunki

4. marraskuu klo 15:58 · 🌐

Kiteenlahden kosteikko on nyt valmistunut.

KITEE.FI

Kiteenlahden kosteikko on valmistunut

Hankkeen tavoitteena oli muun muassa ennallistaa Kiteenlahdessa pesivien kahlaajien, sorsalintujen ja muiden lintujen elinympäristöä....

👍 137

Esimerkki 1. Viestintäkanavien yhteiskäyttö: Facebook & Kunnan verkkosivut. Lähde: Kitee.fi

7. YHTEENVETO

Ilmastoviestintä on osa HINKU-kunnan kriteeristöä, jonka avulla tuetaan ilmastotoimien näkyvyyttä ja kuntalaisten osallisuutta. Kunta voi kehittää ilmastoviestintäänsä kertomalla avoimesti ilmastoystävällisistä päätöksistä ja ilmastosuunnitelman toimenpiteiden edistymisestä. Kunnan sisäisen viestinnän onnistuminen on avain ulkoisen viestinnän vaikuttavuuteen.

Ilmastoviestinnän tulee olla selkeää ja kohdeyleisölle sopivaa. Eri näkökulmat, kuten energiansäästö, luonnon monimuotoisuus sekä taloudelliset- ja sosiaaliset hyödyt, auttavat tuomaan ilmastotoimien vaikutukset laajasti esille (Korhonen ym., 2022.) Ilmastokestävä Pohjois-Karjala 2030 – hankkeen ilmastoviestinnän opas tarjoaa kunnille käytännön työkaluja, kuten vuosikellon ja suunnittelutaulukon, jotka tekevät viestinnästä järjestelmällistä ja asukaslähtöistä.

NELJÄ VIESTINNÄN PAIKKAA KUNNAN ILMASTOTYÖSSÄ

CASE: LÄHIRUUAN LISÄÄMINEN

1 PÄÄTÖS

“Kunta on päättänyt lisätä lähiruuan osuutta julkisissa ruokapalveluissa. Päästövähennysten lisäksi päätöksellä on myönteisiä vaikutuksia ympäristöön, paikalliseen talouteen sekä ruokapalveluiden laatuun.”

Kanavat: Kunnan verkkosivut, paikallislehti & LinkedIn.

2 TOTEUTUS

“Lähiruuan osuuden lisääminen julkisissa ruokapalveluissa on osa kunnan kestäviä julkisia hankintoja. Hankimme lähiruuan paikallisilta ruoantuottajilta, jotka ovat ratkaisevassa asemassa ilmastomuutoksen hillinnässä. Paikallinen maatalousyrittäjä kertoo myönteisistä kokemuksistaan alkaneesta yhteistyöstä.

Kanavat: Paikallislehti & sosiaalinen media

3 TOIMINNAN ALOITTAMINEN

“Päätös lähiruuan osuuden lisäämisestä julkisissa ruokapalveluissa on konkretisoitunut tällä viikolla kunnan kouluissa. Nuoret pitävät tärkeänä, että kunta tekee töitä ilmastomuutoksen ehkäisemiseksi. Ohessa nuorten kommentteja päätöksestä.”

Kanavat: Kunnan verkkosivut, paikallislehti & sosiaalinen media

4 JATKUVUUS

“On aika päivittää kuulumisia lähiruuan osuuden lisäämisen etenemisen tuloksista julkisissa ruokapalveluissa ja toiminnan tuloksellisuudesta. Toiminnan aloittamisen ansiosta kunta on vähentänyt x määrä hiilidioikspäästöjä ja luonut alueelle x määrä lisää työvoimatunteja. Kuntamme julkaisee jatkossa tarinoita ja haastatteluja paikallisista tuottajista ja ruokapalveluiden käyttäjistä.

Kanavat: Sosiaalinen media

Ilmastoviestintä pähkinäkuoressa.

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Liite. 1. Viestinnän vuosikello 2025

Hyödynnä kunnan ilmastoviestinnässä kansallisia ja kansainvälisiä teemapäiviä. Teemapäivistä viestiminen on osa kevyempää ilmastoviestintää, joka tekee kunnan viestinnästä asukaslähtoisempää.

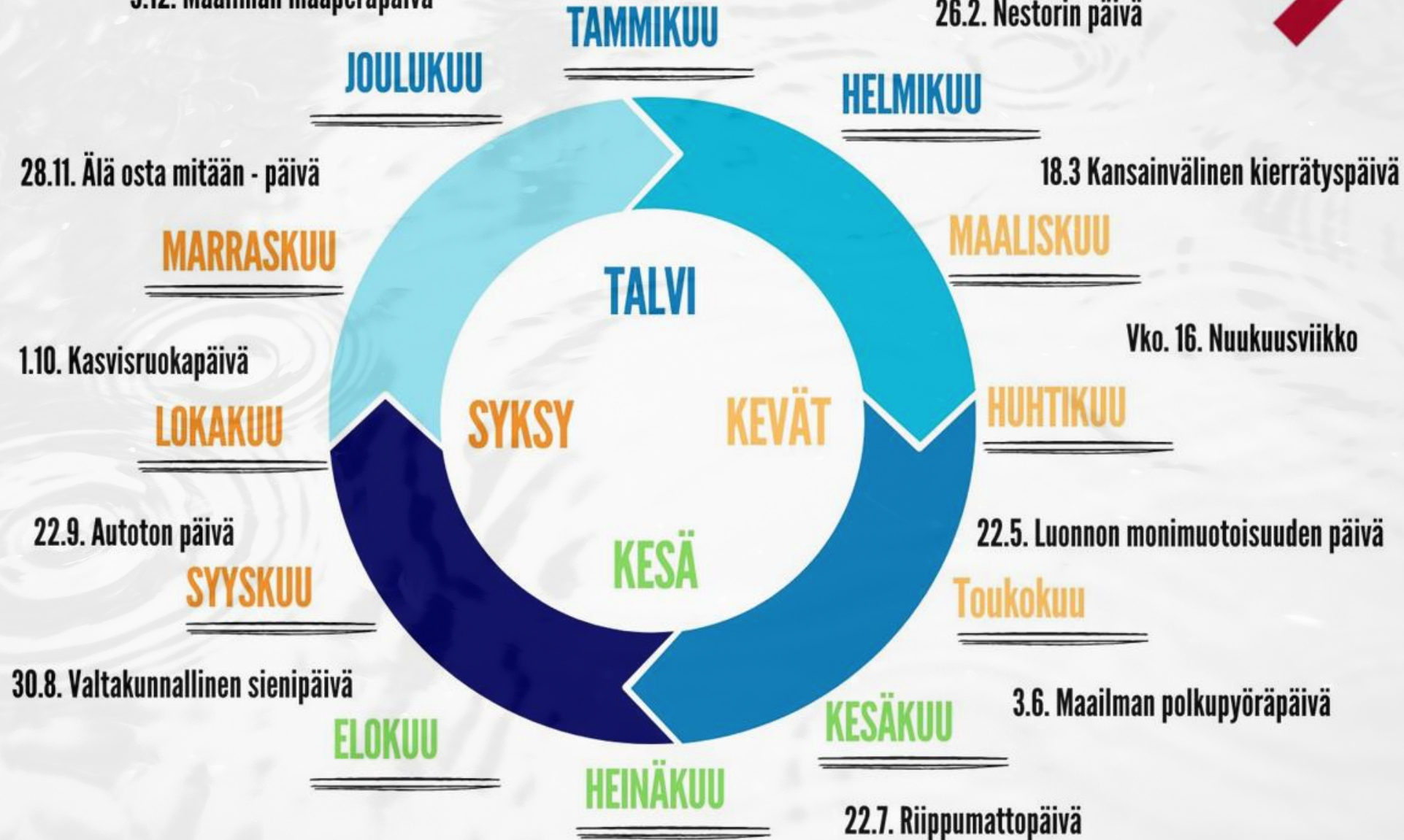
Maailmanpolkupyöräpäivänä kunta voi kertoa esimerkkejä henkilöstön työmatkapyöräilystä.

Täydennä viestinnän vuosikelloa omilla merkkipäivillä ja päivitä se vuosittain.

25.-26.1. Pihabongaus päivä

5.12. Maailman maaperäpäivä

26.2. Nestorin päivä

Liite 2. VIESTINNÄN SUUNNITTELUTAULUKKO

Kuukausi	Tavoite	Aihe	Näkökulma	Kohderyhmä	Kanava	Viestintä idea
Tammikuu	Ilmastotyöhön sitouttaminen	Pienennä sähkölaskuasi päivä	Taloudelliset hyödyt	Kunnan asukkaat	Sosiaalinen media & Kunnan verkkosivut	"Tiesitkö, että sähkönkulutus puolittuu, jos pesulämpötilan laskee 60:stä 40-asteeseen." (Lähde: Martat)
Helmikuu						
Maaliskuu						
Huhtikuu						
Toukokuu						
Kesäkuu						
Heinäkuu						
Elokuu						
Syyskuu						
Lokakuu						
Marraskuu						
Joulukuu						

Liite 3. Vuosittaiset teemapäivät

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

TAMMIKUU

- Piennenä sähkölaskuasi päivä
- Kansainvälinen lumipäivä
- Pihabongaus - päivä

HELMIKUU

- Saamelaisten kansallispäivä
- Kansainvälisen sosiaalisen oikeudenmukaisuuden päivä
- Nestorin päivä (norppien pesimärauhan puolesta)

MAALISKUU

- Maailman luontopäivä
- Kansainvälinen kierrätyspäivä
- Maailman metsäpäivä
- Maailman vesipäivä
- Earh Hour

HUHTIKUU

- Nuukuusviiko (16)
- Äiti maan päivä

TOUKOKUU

- Maailman mehiläispäivä
- Kansainvälinen luonnon monimuotoisuuden päivä
- Kansainvälinen perunapäivä
- Suomen lasten metsäretkipäivä
- Siivouspäivä
- Maailman muuttolintujen päivä

KESÄKUU

- Maailman polkupyöräpäivä
- Maailman ympäristöpäivä
- Luontokuvauksen päivä
- Syö vihanneksesi - päivä!
- Kestävän ruokakulttuurin päivä
- Avoimet Kylät päivä
- Suomen luonnonlaidun - päivä

HEINÄKUU

- Riippumattopäivä

ELOKUU

- Mustikkapiirakkapäivä
- Valtakunnallinen sienipäivä
- Nuku yö ulkona - päivä
- Suomen luonnon päivä

SYYSKUU

- Pohjoismainen kosteikkopäivä
- Yrittäjän päivä
- Maailman siivouspäivä
- Kansainvälinen autoton päivä
- Puun päivä
- Pidä luonto siistinä päivä
- Kestävän kehityksen viikko (vko 39.)
- Valtakunnallinen hävikkiviikko (vko 39.)

LOKAKUU

- Kasvisruokapäivä
- Maailman eläinten päivä
- Kansainvälinen maisemapäivä
- Energiansäästöviikko (vko 41.)
- Reilun kaupan viikko (vko 43.)
- Maailman muuttolintujen päivä

MARRASKUU

- Maailman vegaanipäivä
- Älä osta mitään - päivä

JOULUKUU

- YK:n kansainvälinen maaperäpäivä
- Ihmisoikeuksien päivä

**+ Kunnan omat
merkkipäivät**

LÄHTEET

Hiilineutraali Suomi. 2020. Viestintä kuntien yritys yhteistyössä. [<https://www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-fi/ilmastotyoyritysyhteistyokunnat/viestinta>] (26.11.2024)

Hiilineutraali Suomi. 2021. Ilmastoviestintä. [<https://www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-fi/ilmastotyoyritysyhteistyokunnat/viestinta>] (26.11.2024)

Juuka. 2024. Ilmastokysely asukkaille – vaikuta Juuan ilmastotyöhön. [<https://www.juuka.fi/ilmastokysely-asukkaille-vaikuta-juuan-ilmastotyohon>] (27.11.2024)

Järvelä, M. & Turunen, A. 2019. Kansalaisten ja yhteisöjen ilmastotoimet. *Suomen ilmastopaneeli raportti 8/2019*. <https://ilmastopaneeli.fi/hae-julkaisuja/kansalaisten-ja-yhteisöjen-ilmastotoimet/>

Korhonen, S., Pyykkölä, M., Laine-Ylijoki, J., FCG., Jalonen, P. & Kuntaliitto. 2022. Ilmastoviestinnän askeleet. Suomen Kuntaliitto. <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2022/2162-ilmastoviestinnan-askeleet>

Kitee. 2024. Kiteenlahden kosteikko on valmistunut. [<https://www.kitee.fi/kiteenlahden-kosteikko-on-valmistunut>] (27.11.2024)

Kumpu, V. 2022. Ilmastoviestinnän kolme potentiaalia: psykologinen, demokraattinen ja poliittinen käsitys suuren yleisön osallistamisesta. *Tiede & edistys*, 47(3), 151-165. <https://tiedejaedistysjournal.fi/article/view/115881>

Martat. Energiansäästöjen kylpyhuoneessa. [<https://www.martat.fi/kodinhoito/kodin-energiansaasto/energiapihikoti/energiansaastajan-kylpyhuoneessa/>] (27.11.2024)

Nurmes. 2024. Nurmeksen ilmastosuunnitelma hyväksyttiin. [<https://www.nurmes.fi/-/nurmeksen-ilmastosuunnitelma-hyvakstyttiin>] (27.11.2024)

Pulka, A. 2021. Ilmastoviestintä kunnissa. Suomen Kuntaliitto.

Suomen Kuntaliitto. 2016. Kuntaviestinnän opas. Ohjeet kunnan ja kuntapalveluja tuottavan yhteisön viestintään ja markkinointiin. <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2016/1757-kuntaviestinnan-opas>